СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 27. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 3-го лютого 1939. No. 27. Jersey City, N. J., Friday, February 3, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1816. 4-0807. THREE CENTS in the United States of America. FIVE CENTS elsewhere.

ГОСТРА КРИТИКА ПОЛІТИКИ РУЗВЕЛТА В СЕНАТІ

ВАШИНҐТОН. — На засіданні сенату вивязалася гостра критика політики президента Рузвелта за те, що він помагає Франції і Анґлії узброюватись та заповідає дальшу поміч. Сенатори домагались, щоб уряд виступив на чисті води зо своєю заграничною політикою, та вияснив американському народові до чого змагає. Бо так, як виходить зо заяв президента Америка є звязана якимись тайними договорами з Францією і Анґлією, та стоїть на шляху, що веде просто до війни. Уряд все те перед широкою публикою замовчує. Колиб не сліпий припадок, що в одній боевім літаку в Лос Енджелес зранився французький експерт, член французької летунської місії, американська публика булаб не довідалася, що Франція на широку скалю купує в Америці літаки. Сенатори, серед них Клярк і Джансон, говорили, що колиб навіть уряд зпочатку думав помагати Франції і Анґлії лиш зброєю та економічним продуктами, то всеодно в той спосіб він мусить довести Америку до війни, як було в 1917 році. Супроти цього згадані сенатори заявлялись за цілковиту невтральність. А колиб уряд хотів продавати комусь зброю, то мусить це примінити до всіх країв однаково.

ГУВЕР КРИТИКУЄ ПОЛІТИКУ ПРЕЗИДЕНТА.

ШИКАҐО. — Бувший президент Гувер виголосив промову, в якій гостро критикував заграничну політику президента Рузвелта, та казав, що та політика веде Америку до війни. Гувер також доказував, що в своїй політиці Рузвелт переходить далеко межі своїх прав, даних конституцією.

ВІДКИДАЮТЬ НАЗНАЧЕННЯ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський судовий комітет великою більшістю голосів не затвердив Флойда Робертса на федерального суддю, якого президент Рузвелт назначив на те становище.

ЗАВОДЯТЬ ВІЙСЬКОВЕ НАВЧАННЯ В „СІ СІ СІ".

ВАШИНҐТОН. — В конґресі носяться з думкою, щоб в „Сі Сі Сі" (Сивіліен Консервейшен Кемп), яку то організацію створено на те, щоб гуртувати в ній молодь в часі депресії, запровадженo військове навчання. Також хочуть зробити з цеї організації сталу інституцію, а не хвилеву, на час безробіття. Ця організація має тепер коло 300,000 молодих чоловіків.

ЗА НЕОБАЧНЕ СЛОВО ЗАПЛАТИЛИ $15,000.

НЮ ЙОРК. — Нюйорська радіова компанія заплатила власникові одного готелю $15,000 за те, що один актор, Ал Джолсон, передаючи через радіо одну комедію, сказав, що той готель нічого не варт. Власник готелю твердив, що через те дуже потерпів, а суд станув на становищі, що радіові компанії повинні відповідати нарівні з часописами.

ОБЛАВИ НА ТОРГОВЦІВ НАРКОТИКАМИ.

НЮ ЙОРК. — Федеральні скарбові аґенти влаштували минулої середи великі облави на торговців наркотиками. Ці облави вони зробили в одному „бльоку", між 62 і 63 вул. на заході Ню Йорку. Цю частину, звану також „Сен Хуан Гил", аґенти щільно довкруги обступили, а інші прошукували кожний куток. Показалось, що в тій групі домів було чимало скриток і тайних підземних переходів. Хоч ця секція замешкана головно чорними, то проте білі налоговці наркотиків були там сталими гістьми. Торговці спеціялізувались в наркотику „героїна". В тій частині міста часто пoповнювано вбиства, а в останніх роках вбито сімох поліцаїв.

РУЗВЕЛТ КЛИЧЕ ДО ЗБІРОК НА ЧІЛЕ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт видав заклик до населення, щоб воно складало жертви на людей, що потерпіли в часі землетрусу в Чіле.

ЗАНЕХАЛИ БУДОВУ ПРОТИНІМЕЦЬКОГО ПАВІЛЬОНУ.

НЮ ЙОРК. —Комітет, що був завязався в Ню Йорку з ціллю вибудувати на світовій виставі павільон, у якім булаб зображена висока німецька культура до приходу нацьв, для річкого контрасту того, що є тепер — розвязався. На цей плян треба було 250 тисяч долярів, а ніхто не хотів їх зложити.

БАТІСТА ВІДВІДУЄ КАРДЕНАСА.

МЕКСИКО СИТІ. — „Сильний чоловік Куби", Батіста, складає офіційну візиту президентові Мексика, Карденасові. Мексико з тої нагоди приготовляє на цілий тиждень великі паради і фієсти, які закасують ті паради, що їх справляли собі взаїмно Гітлер і Мусоліні.

ГЕН. ФРАНКО,
командант повстанців в Еспанії, кермує кампанією в Катальонії.

АРЕШТУВАННЯ В СОВЕТСЬКИ УКРАЇНІ.

В німецькій пресі появились повідомлення про нове загострення положення в Советській Україні. Подають вістку, що московський комісарят внутрішних справ сконфіскував новоиданi твори Т. Шевченка за націоналістичні коментарі до окремих поем. У звязку з тим арештовано редакторів Державного Видавництва з шефом редактором Розеном на чолі. В Чернигові увязнили двох секретарів комсомолу, Бойка й Миколаєнка, а також головного редактора органу комсомолу „Юний Комунар". У Камянці Подільському арештували трьох секретарів комсомолу й письменника Курганського під закидом націоналістичної аґітації. Останні арешти в Советській Україні вдарили головно по українській молоді, серед якої живово зростає національна свідомість.

ПОЖЕЖУ БРОВАРУ ЗАГАСИЛИ ПИВОМ.

На днях вибухла пожежа в однім з більших броварів у бувшій Австрії. Тому, що вода у водопроводах замерзла, управа врятувала його пивом. На гашення пожежі вжила пожежна сторожа ввесь запас пива.

БАНДИТИЗМ У БРАЗИЛІЇ.

В полудневих мунісіпіях Матто Гроссо зібралася шайка бандитів, яка грабить і мордує мирне населення. Міністерство війни вислало сильні військові відділи, щоб зліквідувати ту банду розбійників.

ВЕЛИКА ЧЕКОВА АФЕРА В ПОЛЬЩІ.

Поліція арештувала секретаря управи дібр одної з більших ординацій за фальшування чеків і присвоєння 200 тисяч зл. Назвище арештованого і подробиці слідства зберігають у тайні.

ПЕРЕХИТРИВ ЗЛОДІЯ.

В одному саксонському селі селянин сполошив злодія саме в хвилині, коли він хотів украсти мішок з пшеницею. Тому селянин здогадався, що злодій не подарує йому цього і найближчої ночі відвідає його комору. Отже хитрий селянин наповнив ліском мішок, до якого минулої ночі злодій насипав пшениці. І дійсно злодій відвідав негостинного селянина і з радістю вхопив мішок з піском, міркуючи, що в ньому є пшениця.

НОВІ КРЕДИТИ НА БУДОВУ „ЛЮДОВИХ ДОМІВ".

Делеґація „малопольського звйонзку" осадників склала премієрові Складковському і міністрові Понятковському меморіял у справі кредитів на будову „людових домів", бо дотеперішні кредити на будову згаданих домів не вистають з огляду на широко розвинену суспільну ініціятиву в цьому напрямі. На терені полудневo-східних воєвідств є коло 500 невикінчених „людових домів", на яку необхідні фонди на їх викінчення. Комітет будови „людового дому" в Задвірю дістав 100 зл. з цивільної канцелярії президента на докінчення будови „людового дому".

УКРАЇНІКА.

В загребському католицькому органі „Грватска Стража" віддають чимраз більше місця на інформацію про українські справи. Нема майже числа того органу, в якому не будоб коротшої або довшої україніки, зокрема з церковної ділянки. Це не подобалось якомусь К. Рімарічеві-Волинському, який у числі 291 „Грватської Стражи" намагається чудернацькою статистикою осмішити й обезцінити українство. Але без успіху, бо зараз у черговому числі дістав розумну й річеву відправу від самих хорватів.

Флямандський журнал „Volk en Staat" з 22. грудня приносить репортаж свого кореспондента Вада Терманса про його враження з побуту у Львові, де згадує м. ін. і про редакцію „Діла". Стаття-репортаж поміщена на першій сторінці та ілюстрована знимкою „Діла".

„Последнія Новости" з 26. грудня приносять з Ню Йорку телеграму про державницьку акцію американських українців.

НАЙГРІЗНІШИЙ ЛІТАК.

На летунській виставі в Парижі велике зацікавлення між фахівцями викликав новий модель мисливського літака Фоккера Д—23. Оба мотори літака приміщені один за другим, щоб збільшити оборонність літака і не заслоняти краєвиду летунові. Літак розвиває швидкість від 525 до 600 км. на годину. За 16 мінут осягає висоту 8,000 м. Літак озброєний двома важкими скорострілами, що віддають 1,000 стрілів на мінуту, а до того експльозивні кулі калібру 13.2 мм. Кабіна летуна опанцирена і знаходиться між переднім та заднім мотором.

НАДМОГИЛЬНІ НАПИСИ МОЖУТЬ БУТИ ТІЛЬКИ КРАЄВОЮ МОВОЮ.

З адміністраційного департаменту сантакатаринського стейту (Бразилія) вийшов декрет, який заборонює під карою 100 мільрайсів уміщувати на гробах, криптах, каплицях, мавзолеях, хрестах і цвинтарних образах написи чужинецькими мовами.

ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В БРАЗИЛІЇ.

На залізничій лінії Сентрал прийшло до зудару двох потягів, наслідки якого просто жахливі: з румовищ поторощених ваґонів видобуто дотепер 59 убитих і майже 100 ранених пасажирів. Поліція арештувала трьох залізничників, що лонесуть вину за цю страшну катастрофу.

ОБГОВОРЮЮТЬ ЗАЯВУ РУЗВЕЛТА ПРО ВОЄННУ ДОПОМОГУ

ЛОНДОН. — Всі анґлійські часописи розписуються про заяву президента Рузвелта себто про готовість Злучених Держав стати на випадок війни по стороні Великої Британії й Франції, по стороні демократій проти тоталітарних держав. Деякі написали виразно, що Злучені Держави вважають, що їхні границі сягають — до Франції, до ріки Рену. Та назагал нема висказаної ясно думки, як треба розуміти слова през. Рузвелта. Деякі підкреслюють, що тут заважує добрий бизнес: продажа літаків і воєнного матеріялу демократіям в Европі. Інші подають, що заважують одночасно дві речі: демократія і бизнес.

Франція врадована.

Французька преса приняла заяву Рузвелта з гарними коментарями. Також згадує за бизнес. Але додає, що Рузвелт є тої думки, що якщо він допомагає Великій Британії й Франції в зброєнні, то тим самим їх скріплює і відвертає війну. А відвертаючи війну від демократій, охоронює і Америку від війни.

Німеччина обурена.

Німецька преса підкреслює, що президент Рузвелт аґітує за війну. Вона твердить, що його заява є звернена проти Німеччини, Італії й Японії, себто проти тих, що належать до протикомуністичного військового союзу. Тепер Рузвелт, пише ця преса, іде як великий демократ ратувати большевизм, будучи під впливом тих жидівських дорадників, що їх тепер повно в Білому Домі. Далі нацистична преса підкреслює, що Рузвелт виявив доперва тепер своє властиве обличчя і надуживає свого становища на те, щоб руйнувати міжнародне замирення і порозуміння. І то наперекір американському Актові Невтральности.

Італія збуває заяву коротко.

В Італії не розписуваноcя багато над заявою президента Рузвелта. А зате більше привязувано ваги до цього, що та заява викликала велике заворушення в Вашинґтоні й цілій Америці.

СОВЕТИ ЗБИРАЮТЬ ВІЙСЬКО НА СИБІРІ.

ТОКІО. — Офіційно стверджують, що Совети стягають від кількох неділь більші військові сили на Сибір. Комунікація для торговлі й приватного руху так якби не існувала. Ціла залізнича лінія вжита тепер для військових цілей й транспорту війська.

ЧИ ЗМОЖУТЬ ВЗЯТИ ДОЛЮ У СВОЇ РУКИ?

ПАРИЖ. — Московський часопис „Последнія Новости" заповідає великі зміни в Европі. І питає, чи московський нарід готовий до того, щоб у тих перемінах відограти свою ролю. У відповіди на те підкреслює, що вирятується від посягань інших народів тільки той нарід, що „найшов себе і взяв свою долю у свої власні руки". Та з писання виходить, що московський нарід ще таки „не найшов себе".

ЗА ЗАВІШЕННЯ ЗБРОЇ В КАТАЛЬОНІЇ.

ПАРИЖ.—Французький уряд намагається вплинути на ген. Франка, щоб згодився на завішення зброї в Катальонії. Тоді моглаб Франція приняти до себе військових збігців і їх передержати, поки не настане спокій в Еспанії, або відставити їх на територію, яка є в посіданні червоного уряду. Франція числиться з тим, що вона дістане яких 250,000 збігців. Тепер вона держить армію з 50,000 жовнірів, щоб боронити еспансько-французької границі й не впускати до Франції утікачів з Еспанії.

ЛІҐА НАЦІЙ У НЕБЕЗПЕЦІ.

ЖЕНЕВА. — Швайцарський уряд подав до відома Лізі Націй, що на випадок війни в Европі, Ліґа Націй буде зараз перенесена на територію Франції. Ліґу Націй вважають Німеччина і Італія своїм ворогом. І її першу зачаліб зараз бомбардувати.

ДАЛЬШІ ПОГОЛОСКИ ПРО СОЮЗ МОСКВИ З БЕРЛІНОМ.

ЛОНДОН. — Вперто далі кружляють поголоски, що дістаються також і на сторінки преси, що ідуть торговельні тайні переговори між Советами і Німеччиною, які можуть довести навіть до союзу між тими державами. Підкреслюють навіть те, що Совети мало згадують про останню промову канцлера Гітлера, а також не висказують ніякого особливого зацікавлення заявою президента Рузвелта про поміч демократіям.

ПРОБУЄ РЯТУВАТИСЬ.

БІЛГОРОД. — Прибув до Югославії румунський міністер справ закордонних. Всі переконані, що знають, про що іде. Румунія шукає помочі, бо Мадярщина домагається звороту загарбаних Румунією земель.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧОМУ КОЛЬОНІЇ?

Промова Гітлера у „великім німецькім парляменті" викликала в світі здивування головно через домагання повороту Німеччині бувших німецьких кольоній. Дивуються передовсім тому, що Гітлер досі виконував докладно програму, яку він зазначив собі в своїй книжці „Майн Кампф", а в тій книжці він виступив проти заходів Німеччини за добуття кольоній, а зате заявлявся за добуття впливів Німеччині в „західніх окраїнних краях Росії". В дзеркалі цеї книжки промова Гітлера була виразним зворотом, а що це зворот великої ваги для великих держав, які мають тепер у своїм посіданні ці бувші німецькі кольонії, то в цілому світі тепер пробують розгадати питання, що саме заставило Гітлера до цього звороту. Для українців це питання має зовсім природньо спеціяльне значіння.

Одно з цікавіщих пояснень для цього нового становища дає відомий европейський політичний публіцист, що підписується псевдонімом Авґур. У спеціяльній депеші до „Ню Йорк Таймсу" він виразно протиставить дві можливості для німецької політики: похід на схід, головно на Україну, і похід на захід, по колишні німецькі кольонії. З депеші Авґура виходить між рядками, Гітлер волів би чимскорше йти на пшеничні поля України. Ломлячи Чехо-Словаччину, він, мовляв, був певний, що в поході на Україну не стрінеться з поважніщим опором. Виходилоб, що він ждав, що вже в 1939 році зреалізує свої мрії про посідання поживи й мінералів з „південно-російських" рівнин.

Та від зломання Чехо-Словаччини, каже Авґур, Гітлер переконався, що українське підприняття вимагає багато більше підготови, ніж спершу видавалося. Тепер уже видно, що 1939 рік промине, а Німеччина до України не дібється, бо на дорозі на Україну повстали для Німеччини преріжні перешкоди, яких вона не може сподіватися скоро усунути. Цих перешкод є кілька. Першою був опір Румунії. Другою — опір Польщі. „У своїх розмовах у Берхтесґадені (з Гітлером) польський міністер заграничних справ, Юзеф Бек, дав Гітлерові до зрозуміння, що Польща раз на все відмовляється дозволити на німецьку інтриґу між українським народом". Далі німецьким пляном оперлися навіть розмірно слабі Югославія й Болгарія.

Побачивши дорогу на схід заблькованую опором цих держав, Німеччина починає кампанію за кольонії.

Чи справа мається справді так, як каже Авґур, мало хто може нині сказати, а ті, що можуть сказати, ясна річ, не скажуть. Прийдеться знову пождати, поки події покажуть виразніше, чи справа дійсно мається так, як це так гладко й льоґічно виходить з виводів Авґура.

З БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПЕКЛА В ТУРКЕСТАНІ

Віденська **„Вохен-Рундшав"** принесла у своїм числі з 13. січня ц. р. невичайно інтересну статтю п. з. **„Шлянґенгелле"** (Пекельні нетри гадюк), якої автор, А. Фалькенгорст, змальовує нам просто неймовірну картину большевицьких жорстокостей у Туркестані, а саме у східній частині тієї країни, якою Совети намагаються заволодіти ще й на те, щоб звідси змогти повести рішальний наступ на Індію та „спасти" отак індійський пролетаріят від „чужинецьких гнобителів". Автор згаданої статті пережив те, що оповідає, як колишній вязень ҐПУ особисто. І тимто й вага наведених ним фактів більша і з погляду на особливу своєрідність наведених подій та і з погляду на большевизм як усесвітню заразу взагалі.

Зазначивши у вступі до своєї статті, що в тій частині Туркестану, де галапасує большевицька сарана, є простори, похожі своєю розкішною ростнею на справжні оази, та проте страшно небезпечні тим, що вони навіщені катастрофальною скількістю їдовитих гадюк, автор подає, що на те, щоб ті простори розчистити, і вигубити тут небезпечних плазунів, ҐПУ творить окремі робітничі кадри зо своїх вязнів та посилає їх у туркестанські нетри гадюк, **де їх здебільша чекає певна смерть.** Про якусь забезпеку та охорону з погляду на жорстоку непевність такої „праці" нема тут очевидно ні мови; большевицькі посіпаки женуть нещасних вязнів таки босими на гадючі левади, і таксамо розуміється само собою, що й про лікарську поміч для жертв большевицькі нелюди не дбають зовсім.

Але послухаймо автора самого.

„Одного дня — оповідає він — прийшов наказ покидаи роботу над мощенням ще невикінченого гаразд лучбового шляху, а відправити всіх вязнів, числом 4,000, в сторону простору, де знаходилась одна з розкішних долин, навіщених гадюками. Отак іще тої самої ночі помаширували ми враз з командиром та з численними наставниками зо штабу ҐПУ туди, причім за великанськими рядами людей тягнулись полеві кухні та вантажні авта, напаковані по береги звоями колючого дроту, палями, наметами і всяким знаряддям, що ним ми, нещасні жертви ҐПУ, мали при нашій смертоносній роботі користуватись. А після шістьох днів преважкого маршу в таку спеку, що температура доходила до 20 ступнів спеки, наказали нам нарешті — після днів невимовних мук — спинитись і розтаборитись. Перед намиж, у віддалі якого пів кільометра, розкинулась величава долина, простором без краю, наче море. Можна було там розріжнити чітко дерева, кущі і невеличкі стави, що, наче дзеркала, в зелених рамцях, вилискували у світлі сонця. Це була, як ми зараз дізнались, **„долина гадюк"**, і тут треба нам було розкладати наш табор. Та надто багато до цього ми не потребували: закріпивши у піску палі, ми обвели їх колючим дротом, видвигнули чотири вартові вежі і збудували шатра для таборової старшини. Даліж поставлено таборових стрільців на варі і призначено кожному відділові вязнів відповідні місця в межах густо і щільно огороженого чотирокутника табору. І щойно тепер смертельно потомлені вязні могли, як кажеться, „розгосподаритись" на призначеній їм купі піску.

„Але найдошкульніше з усього був для нас брак води до пиття й миття. Миж усі були вкриті грубою верствою застиглого поту, пороху й піску, і тому просто з тугою та жадливо поглядали в сторону розгорненої долини, бож там, як це ми бачили, була така скількість води до пиття та вмивання!

„Але покищо ми бачили її тільки здалека.

„Та от найлижчого ранку нас уставили в два ряди і веліли нам заняти місце одною одинокою лінією краєм долини, в якої гущах ждав утаєний у травах ворог. У першім ряді стояли косарі, у другім вязні, узброєні рискалями, сокирами, лопатами та здоровими колами. І тут же роздався голос командира „Починай!", який зо штабом усіх вартових з ҐПУ та таборових стрільців стояв оподалік, щоби приглянутись зблизька до нашої інтересної але, на жаль, такої небезпечної роботи... Сотки кіс врізались у соковиту високу траву, і зараз же, ще поки змогло промайнути хочби пять хвилин, почулись оклики: „Дивіться, дивіться, от там, о, намагається втекти! Колом її, в голову, і на смерь!"

„Одначе чим далі поступали ми, то таких і їм подібних окликів почулося щораз більше й частіше, і незабаром я, що йшов крок-у-крок за косарами в ряді тих, які пильнували, щоб сполошені гадюки не ховалися назад у скошену траву, мав нагоду бачити безліч шматків, нарізаних косами гадюк, які у скошеній траві ще завжди люто кидались. Але щоб утікаючі гадюки не змогли сховатися за нами, то на те треба було дуже пильної уваги, а небезпека бути вкушеним гадюкою ступінувалася ще й через те, що засуджені на роботу в тій долині вязні виконували її здебільша зовсім босі. Вониж — як зрештою всі інші жертви ҐПУ — не дістають від управи ніякої обуви, ні взагалі ніякого одіння. Так ось, як людина була арештована, так вона йде в табори примусової праці ще й за 25 літ, без найменшого огляду на те, чи залишиться ще на вязневі колишнє одіння, чи воно вже може пошматоване та взагалі й купи не тримається.

„Як сказано:

„ҐПУ тим не турбується, отже й не диво, що робітничий відділ, призначений на винищення гадюк, не мав навіть простих личаків на ногах!

„Отимто й не довго довелось нам чекати на перші жертви в наших рядах. Раптом ось почув я крик пятнадцять-літнього хлопця, що стояв зараз обік мене, і я побачив, як гадюка прискочила до його голої ноги. Він кинув лопату і почав утікати в табор, але незадовго знемігся і впав, а ми не могли йому, на жаль, дати ніякої помочі, бо посіпаки ҐПУ, які — очевидно знамениті обуті! — стояли за нами з револьверами, грозили нам негайною смертю, якщо хто з нас поважившся покинути призначене йому місце.

„Отак, маючи перед собою густі трави з тисячами їдовитих плазунів, а за нами большевицьких змиїв, може ще грізніших, ніж найгрізніша зо степових гадюк, ми посувались далі.

„Та за час до першої перерви ми вигубили більш ніж сто гадюк ріжної величини і найріжнішої краски, а після того, як на наше місце прийшла друга черга „робітників", і ми вернулися до табору, виявилося, що вкушених гадюками було між нами більше ніж пятьдесять. Всі вони, ще поки зайшло сонце, згинули в найстрашніших муках, бо зо сторони командування, настановленого ҐПУ, ніхто й пальцем не рушив, щоб тим укушеним якось допомогти, наперекір тому, що санітарні засоби табору, наскільки йшло про когось з посіпаків, були до розпорядимости в доволі значній мірі (от вам московські „Христові люди"! От вам і вся нікчемна брехня прекрасних оповідань про „святу російську душу". — О. Г.).

„А трупи тих, що погинули, виглядали просто страшно: одні були цілком чорні, другі повні великих, темних плям на всьому тілі, та зо страшливо напухлими ногами. Їх наш командир наказав просто закопати в землю і добре вкрити піском".

* * *

Справді:

Гідна увага картина большевицької „культури".

Правда, нині знає це вже ввесь світ, що нема страшніших недолюдків над московських катів зпід стягу большевицького марксизму та соціялізму, який зміг уже вимордувати більше людей, ніж у силі були вигубити їх досі всі деспоти світу, від царів Вавилону й Асирії починаючи. Та проте всього про страхіття московського большевизму культурний світ усетаки ще не знає, і хто зна, чи збагне коли те море крови, мук і злочинів всеціло... Бо ми дивімось тільки на те, що діялось і діється в нашій Україні, і дивімось, як большевицька зараза намагається розкласти ввесь світ від півночі до півдня, і від заходу до сходу. Та хіба не повторимо за нашим поетом, що тими страхіттями можнаб і Данта старого залякать? Але хоч і жахнеться в нас душа, дивлячись на стільки найстрашнішої руїни, зчинюваної большевицькою Москвою в нинішнім світі, то проте не жахом ми будемо реаґувати на московські пекла, а **могутнім відпором,** так, як годиться нам, і Україні як заборолі Европи перед азійськими навалами! І це й історичне завдання України в майбутньому світі:

Розторощити болвана большевизму, визволити український нарід, і стати й заходові Европі незрушним щитом проти московського большевизму і його союзників.

Так нам, Боже, допоможи!

Д-р Остап Грицай.

РОСТЕ І ЗМІЦНЮЄТЬСЯ ПОЛЬСЬКИЙ ЕЛЄМЕНТ

У четвер, 12. січна, радила в Тернополі економічна рада Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Орґанізацій (СППОС), при участі міністрів Косцялковського і Понятовського, віцеміністра ґенерала Ґолуховського у цілого гурту інших польських державних та політичних провідників. Нарадами провадив ґенерал Пашкевич. Настрій нарад ішов — на думку „Ґоньца Варшавского" з 14. м. м. — під гасом: Росте і зміцнюється польський елємент на Червенській Землі!

Звіт з діяльности Секретаріяту за роки 1937 і 1938 зложив директор Ґещук. З цього звіту виходить, що в 1936 р. було на території тернопільського воєвідства польських купецьких підприємств 14%, українських 23%, жидівських 63%. Коли брати окремо міські й оремо сільські підприємства, то в містах число польських підприємств було однаково велике, як і українських, зате по селах число українських торговельних підприємств рівноважилося з числом підприємств жидівських; число польських торговельних станиць було там на 60% менше. Щоб змінити цей стан у користь польського елементу, СППОС рішив у 1936 році, що крім **„ревіндикації вкрадених польських душ і конечности стримати перехід польської землі в чужі руки, треба освідомити суспільність про конечність створити польський середній стан".** Це — на думку референта, директора Ґрещука — досягнено. **СППОС зорґанізував три однорічні школи купецької підготови: в Тернополі, Теребовлі та Золочеві.** До цих шкіл спрямовано переважно селянський елемент по чотирьох хлопців з повіту. Тепер уже третій річник вишколюють у цих школах. У жовтні 1937 р. воєвідський комітет СППОС започаткував збірку на створення фонду, який названо „кресовим фондом". **З кінцем 1938 р. цей фонд мав 200,000 злотих;** з нього дають низьковідсоткові позички для кресових діячів, що закладають торговельні підприємства. Дорібок цих заходів СППОС 31. грудня 1938 р. був такий: польські купецькі підприємства зросли на 18% (+4%) тоді, коли українські підприємства збільшились на 24% (+1), а жидівські з 63% зменшились на 58% (—5).

„За час кільканацять-місячної праці спинено — як не гордо завважує директор Ґрещук — **скоре темпо праці українців і на цім відтинку ми їх перегнали в купецтві, ремеслі й торговлі".** За почином СППОС збудовано низку купецьких домів у всіх міських осередках тернопільського воєвідства. Загальна сума коштів будови цих домів більша як 2 міліони, а разом з будовою торговельних галь у Тернополі та Копичинцях досягає суми 2,300,000 злотих.

Загальні статистичні цифри виказують, що в обговореному періоді СППОС заснував 824 нові польські купецькі станиці, 290 ремісничих і 92 промислові — і те все на території одного тільки тернопільського воєвідства.

Після директора Ґрещука забрав голос інж. Доленґовський, який зясував програму праці на найближчий період. Прелеґент підкреслив, що тернопільське воєвідство має спеціяльне значіння для оборони польської держави і **тому необхідно поширити в ньому польський стан посідання.** Це надійна справа, бо Тернопільщина має вже й тепер розмірно високий відсоток польського населення, а саме вже коло 40% . **СППОС хоче тепер перевести раціональну парцеляцію, якої вислідом має бути до 12,000 нових польських господарств у Тернопільщині,** себто яких 70,000 польських душ.

Ґен. Пашкевич заявив, що **„Тов. Школи Людовей" мусить мати в теперішній хвилині суму 2,500,000 злотих, щоб заспокоїти всі культурні потреби кресових поляків у Тернопільщині.**

Присутній міністер рільництва, Понятковський, у своїй промові висловив радість, що в житті кресовяків минув уже період переляку та що польська кресова суспільність не обмежується вже тільки до оборони, але й перейшла до наступу, щоб „ці землі янкайтісніше звязати з Польщею".

Таку саму інтенсивну діяльність проявляють польські орґанізації на цілій території від Припяти до Збруча з очевидним успіхом. — („Діло").

ВІРМЕНИ В ГАЛИЧИНІ

У звязку зо смертю львівського архиепископа вірменського обряду Теодоровича, великого польського патріота, варто пригадати дещо з життя решток тих винародовлених, спольщених вірмен. Рівночасно годиться згадати, що до вірменської катедри, коли там виставили тіло архиепископа Теодоровича, прибув наш старенький, немічний митрополит Шептицький, щоб відправити молебень. У похороні архиепископа Теодоровича українське духовенство не взяло участи, бо компетентні польські чинники заявили, що не бажають собі їх участи.

—о—

Вірмени це нарід арійської раси, змішаний з халдейцями, що походять із західньої Азії. До 1374 року мали вірмени свою державу, якою заволоділи турки. Після того багато вірмен розбрилося по Україні, головнож по Галичині й Поділлі, як купці. В Галичині були вже в 12 столітті, а в 1270 році за князя Льва у Львові. В 1367 році польський король Казимир оснував для вірмен православне єпископство. Король Жигмонт І. позволив вірменам судитися власним правом, т. зв. вірменським статутом (1519). За часів гетьмана Хмельницького вірмени прийняли релігійну унію (зединення) з Римом і стали католиками, з обрядом дуже подібним до латинського і з латинською богослужбовою овою. Від того часу вірмени стали польщитися. За часів влади українських князів і за часів польських королів у Галичині займалися торговлею і були посередниками між Сходом і Заходом. У 18 столітті з торговлі виперли вірмен жиди й вони зовсім спольщилися.

Всіх вірмен у теперішній Польщі, головно в Галичині (у Львові,*) Бережанах, Кутах, Тисьмениці, Обертині та на Поділлі), є до 30 тисяч. Статистичні дати, подавані польським урядом є недокладні. Так напр. урядова статистика подає, що в косівськім повіті було 687 вірмен у 1890 році, а згідно з виказом вірменської парохії в Кутах було їх 1,400. Шематизм львівської вірменської архидієцезії подає, що в трьох деканатах (львівськім, станиславівськім і кутськім) було 5,200 вірмен. Ті останки вірмен збереглися завдяки припливам із Криму, Басарабії, Волощини та Семигороду. Колиб не той приплив, вірмени в Галичині булиб іще скорше спольщилися. Польщилися вірмени вже звичайно в другому поколінні, а в корінній Польщі (на Мазовші та у Великопольщі) ще скоріше.

Спольщилися вірмени в 19 столітті на Поділлі та на Буковині. Серед поляків на Буковині, що там є великими земельними власниками, три четвертини це — вірмени, до яких належало приблизно 30 великих земельних посілостей.

Коли слідкувати польські назвища, такі, як Оганович, Шимонович, Вартанович, Криштофович і т. д., то всі вони походять від вірменських (як напр. Оганович від Огана, вірменського Івана). Таких назвищ можна нарахувати серед теперішніх завзятих поляків більше як 500.

Крім торговлі вірмени займалися плеканням овець і кіз. Вірменські купці випасали на полонинах десятки тисяч овець. Спеціяльністю вірменського промислу були сафянові шкірки. В половині 19. століття було в Кутах 24 вірменських гарбарень.

Цікавим явищем у 19. столітті було, що вірени стали усуватися з торговлі. Причинилася до того зміна доріг і техніки торговлі зо Сходом, а почасті і жидівська конкуренція. Із жалем стверджує в 1820 році один із подорожніх, що у Львові вірмени покинули свої крамниці та склади. Те саме діялось і по інших містах, де ліквідувалися вірменські кольонії. Збереглися лише найубожчі. Багатші перейшли до випасу овець і кіз, найбагатші покупували земельні посілості. А що були запопадливі, дійшло до того, що велика земельна посілість на південно-східніх землях опинилася в руках вірмен у далеко більшім відношенні, ніж їх було.

Вірмени всякими способами старалися перешкоджувати, щоб їх поляки не винародовили, та це на ніщо не здалося. Так наприклад у літописі українського Ставропіґійського Братства у Львові під датою 1599 року читаємо: „Переслідування українців поляками дійшли до високого ступня; від якогось часу і львівських вірмен стали поляки угнітати. Одначе вірмени були хитрі, вспіли при дворі забезпечити себе перед нападами. Ставропіґійське Братство, хотячи довідатися від вірмен, яким робом можна осягнути такий же успіх і українцям, вислало від себе депутацію до вірменських старшин; одначе нечулі на терпіння інших, вони відмовились дати пораду та поміч, за що Братство гірко жалілося на них".

*) Львів — по вірменськи: Ілів.

З ДНЯ

СИМВОЛІЧНІ МОГИЛИ.

Принявся в нас такий гарний звичай, щоб у часі Листопадових Свят, а також свят героїв, виставляти на сцені символічні могили. Дуже часто подібні могили виставляють і по церквах, та біля них відправляють панахиди.

Ці могили мають завдання пригадати нам геройчну смерть українських вояків, що поляглі за наш нарід, а також смерть революційних героїв, яких позбавила життя ворожа влада.

До цих могил українська публика відноситься з надзвичайною теплотою і щирим тихим смутком. Якийсь невідомий, тужливий настрій викликують ті могили у нас. І цей невідомий настрій є причиною, що цей звичай влаштовувати символічні могили так стихійно й загально у нас прийнявся. Здається, що тепер без цієї могили на сцені не виглядає Листопадове Свято, чи панахида, так, як треба.

ПРИЧИНИ ЦЬОГО НАСТРОЮ.

Тому, що цей таємничий настрій, що його викликують у нас могили, є стихійний, нештучний і загальний, варт вглибитися в нього та знайти його основні причини.

Як згадано, одною з причин є це, що ми в тих символічних могилах бачимо трагічний, а водночас геройчний кінець наших вояків чи революціонерів. Ми є вдячні тим воякам і революціонерам, що вони віддали своє буйне життя за нас. Щоб не забути їхніх посвят, ми при кожній нагоді виставляємо символічні могили. Це одна причина, і ця причина гарна, шляхотна. Нація, яка не відчуває вдяки до своїх героїв, не варт жити на світі. Така нація звичайно пропадає.

ЧИ Є ЩЕ ІНШІ ПРИЧИНИ?

Та виринає питання, чи є ще які інші причини, що заставляють нас із вдячности до своїх героїв виставляти на сцені могили. Бо ми знаємо, що інші народи, котрі також мають національних героїв і також є вдячні їм, не конче виставляють у їх память могили. Коли, наприклад, американці влаштовують національні свята і стараються життя своїх героїв представити в якихось символах, то до того вони вживають не могил, що нагадують вічну смерть, але якихось живих образів, що представляють життя героїв, їх боротьбу, їх заслуги супроти рідного краю.

Чому нас усе тягне до могил?

СУМНІ РОКОВИНИ.

Та не лиш бойових героїв ми символізуємо могилами, але навіть наших героїв духа і слова. Ми стараємося вшанувати їх не тим, що святкуємо їх уродини, тільки тим, що святкуємо день їх смерти. Не радіємо днем, що привів нам на світ якогось національного ґенія, тільки згадуємо зо смутком той день, що забрав нам його.

А, святкуючи день смерти, даємо тим доказ, що нас у життя вабить не життя, не боротьба, не успіхи, не динаміка, — тільки смерть, трагічний кінець, вічний спокій, статика.

В інших народів інакше буває. Американці шанують не день смерти Вашингтона, тільки день його уродин. Також святкують день уродин, а не смерти, Линколна, хоч той умер трагічною смертю, з рук скритовбивника.

СИМВОЛІЧНІ МОГИЛИ ДЛЯ ПОЕТІВ.

Коли ми святкуємо з символічними могилами Листопадові Свята та свята геоїв, то це ще можна добре оправдати. Бо, як згадано було, ці наші герої вмерли трагічно за свій нарід. Своєю смертю вони здобули собі від нас вічну вдяку. Щоб про цю вдяку ми не забували, ставимо символічні могили.

Але як пояснити це, що нераз трапляється, що символічні могили ми ставимо навіть нашим поетам і поеткам? Чому і в тих випадках ми склонні славословити акт смерти людини а не її дію, її життя, її боротьбу, її осяги? Леся Українка, Тарас Шевченко, Іван Франко— не здобули собі від нас вдяки тим, що померли. В той час, як вони вмирали, вмирали тисячі інших людей і про них ми не згадуємо. Коли згадані наші поети здобули собі в нас вічне признання, то це тому, що вони геройчно жили, працювали для свого народу й лишили за собою ґеніяльні твори своєї праці.

А, маючи це на увазі, здається, що ставити символічні могили нашим поетам і поеткам це зовсім не до речі. В той спосіб ми тільки зводимо наше життя до вічного спокою, до вічної статики. Це добре для народу, що скінчив свою історію, а не для того, що стоїть на передодні своєї нової історії, на передодні великих завдань.

М. Костишин.

КАЛІКАМ

Мовчати кажеш для фортуни,
Забути звірський дивний шал,
В бандурі всі пірвати струни,
В багно жбурнути ідеал?

В різню продати свого брата
За клятий юдин підлий гріш?
О, ні! Мій скарб, убога хата,
Борня за волю, це розкіш!

Мені обридло твоє слово,
Воняє гниллю той твій клич,
На силі ти никнеш умово,
Опянив тебе могорич,

Що горя чашу доливаєш
З сліз материнських і сиріт,
Глузуєш з них, а не спитаєш:
За що прогнали їх під пліт?

Руїнницьку прибрав ти славу,
Продав дешеву твою честь.
За гріш. А душу ти лукаву
Одів в братню крІваву месть.

Мовчати кажеш в цю хвилину,
Як в божевіллі „марків тан",
Кругом руйнує Україну
Москаль, румун і лях тиран!

Як брат під буками конає,
Кати заводять рабський гніт,
Як гун святині розбиває,
Сталін шле в Сибір до робіт!

В той час, як банди людожерів
Над звірством мають повну власть,
Держатись нам плохих „манерів":
Борня нічого нам не дасть.

Марний твій ум, ти носиш зраду,
За гріш ти впав під чужий вплив.
В страшний момент ти ллєш досаду,
Ганебний шлях, що ти вступив.

Проклятий будь на вічні віки
І враз з тобою юдин гріш!
Я бю в бандуру — про каліки!
Почувань моїх — ця розкіш.

Щоб в жертву дати, що можливо,
Що лиш звелить убогий стан,
І слово кинуть справедливо,
Мов каплю в тихий океан.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИЗВОЛЬНА ЗОРЯ УКРАЇНИ.

Карпатська Україна це зоря грядучого визволення всіх українських земель зпід ворожих окупацій: московської, польської, румунської і мадярської. Кожного дня на сторінках американської преси можна бачити великі статті про Україну і її визвольні змагання. Переживаємо тяжкі і непевні часи. Всюди в цілому світі збільшаються сварки і тертя народів. Потрясаючі події відбуваються на західно-українських землях під польським пануванням. Знову „пацифікації", знову муки тортури.

Український нарід на вільній американській землі влаштовує маніфестації і протестаційні віча, в яких беруть участь тисячі свідомого українського народу. В цю важку хвилину, коли наша нація переживає історичний час будови своєї держави, наша повинність покинути особисті амбіції та взятися разом до спільної праці. Сумно і гірко дивитись, як під цю пору на вільній землі, Вашинґтона, між нами ще знаходяться блудні сини, заморочені соціялізмом, скоропадщиною і комунізмом, не досить, що самі нічого не роблять, але кричать і іншим не дають робити.

На думку приходить поема безсмертного поета „Великий Льох":

Що ніч будуть в Україні,
Родиться близнята:
Один буде, як той Ґонта,
Катів катувати,
Другий буде (оце вже наш!)
Катам помагати.

Отже Шевченко предсказав народження в Україні двох сил, себто сили геройчної і сили руїнницької; такої, що буде Україну визволяти, і такої, що буде „Катам помагати; не патріотичної й зрадницької.

Перша сила — це збірна українська сила, до якої належить увесь нарід, усі українці, без ріжниці на їх політичні і релігійні переконання, обєднані одною ідеєю, всі разом геройчно змагають до повного визволення самостійної України.

Друга сила — це все зле й усе лихе в нашому народі. Це ті, що кричать і нічого не роблять, хоч належать до організацій. Але їм усе не до вподоби; вони порождують зневіру у власні сили народу, вбивають усякий почин доцільної роботи.

Отже цю другу силу та її прояви бачимо всюди кругом себе і на кожному кроці. „Мов пси гризуться брати з братами і не схаменуться"... А схаменутися таки треба! Невже й надалі будемо підкопуватись один під другого та нищити те все, що в деякому комусь немиле? Чи не настав час зеднатися нам в одну велику націю й працювати для свого нещасного, поневоленого народу?

Михайло Шміґельський,
Клівленд, О.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. Т., Дітройт, Міш. — Щоб можна комусь пригадувати, та ще розумно, треба в першу чергу самому мати розум. Очевидно маємо тут на думці — політичний розум. Та воно часами буває і таке диво, що саме люди, яких політична діяльність виявила повно нерозуму, беруться вчити політики інших. Та хай Вам від цього голова не болить. І не журіться, коли хтось передруковує нерозумні речі. Тут свобода — і на розум і на глупоту.

НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЧУЖИНЦІВ.

Президент Бразилії Варґас підписав декрет, на підставі якого відтепер не вільно буде закладати чисто чужинецьких кольоній. Виняток становлять португальці. У всіх інших чужинецьких кольоніях мусить поселитися 30 відсотків бразилійських уроджениців. Всяка чужинецька політика в цілій Бразилії строго забороняється. В кольоніях учителями можуть бути тільки особи, уроджені в Бразилії. Наука в школах може відбуватись тільки португальською мовою.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Місячні збори від. 181, відбудуться в суботу, 4. лютого, в годині 2. пополудні в У. Н. Домі на Компилай Гил. Проситься прийти на час, бо є важні справи до полагодження. На річних зборах вибрано такий уряд на 1939 р.: Юрій Ясінчук, предс.; решта урядники зістали ті самі. Проситься довгуючих членів, щоби заплатили свої довги, бо впротивнім разі будуть суспендовані. Неприявний член буде караний. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 4. лютого, в годині 7. ввечір на Мейн вул., в Петерсон, Н. Дж. — Петро Криловський, предс.; Стефан Сасовський, рек., секр.; Сергій Виніярський, кас.; Іван Бурнас, фін, секр., 282 Е. 7. вул. Клифтон, Н. Дж.

НЮ ЙОРК, Н. Й Місячні збори Українського Національного Запомогового Товариства Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 4. лютого, в годині 8. ввечір, під ч. 217-19 Іст 6. улиця. На порядку дня є важні справи. Проситься щоби прибули усі начас. Тикета на баль повинні всі забрати, бо почтою не будеться нікому висилати. Кождий член повинен заплатити свої місячні належитости, бо в противнім разі буде суспендований. Неявившийся член на збори Тов. підлягає карі після статута. — Т. Ґулька, рек. секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Річні збори Сест. Рож. Пресв. Богородиці. від. 216, відбулися дня 8. січня 1939. і на тих зборах зістав вибраний новий уряд на рід 1939: Параскевія Мацяп, предс.; Ксеня Тупиця, заст.; Олена Шпорлюк, кас.; Параскевія Шавала, фін. секр.; Олена Міськевич і Анна Грабінська контр. комісія. — Параскевія Шавала, секр.

WILKES-BARRE, PA. Branch 223 St. John Baptist Society will hold a monthly meeting Febr. 5, 1939, at Ukrainian Church Hall, 637 N. River St., W.-B., Pa. All members are asked to attend. Matters will be discussed about the Distr. Committee of the U. N. A. Bang. will be held an Feb. 11, 1939. The meeting will start after Mass. The Pres., Mr. John Choly, asks all members to attend. — John Hrencecin, Rec. Sec.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ЕЛМВУД ПАРК, ІЛЛ.

$100 на Карпатську Україну.

Хоч мала наша громада, то проте висилає сто долярів на Карпатську Україну. Дня 2 січня запросили громадяни Мидзяки своїх сусідів і знайомих на вечерю. При вечері один старий союзовець, І. Шумський, сказав кілька теплих слів про Карпатську Україну, яка щойно повстала до життя і помочи від нас потребує. Він закликав приявних, щоби перевели між собою збірку на ту ціль. За одну хвилину приявні зібрали $32.10. Жертвували по $5: гром. Д. Мидзяки, І. Шумські; С. Пущик $3; по $2; „Адамс Радіо Шап". Д. Атаманчук, А. Мидзяк, Г. Дідух, Т. Любезний, Н. Яковчик, М. Риза, М. Стриковський, Д. Ґой; по $1: Михайлина Коблик, М. Сопко (з Шікаґа), М. Сопко з Елмвуд Парку; 10 ц. дрібними.

Притім Громадянський Клюб порішив піти з колядою і дозбирати більшу суму. В нас свідомих родин лише 20. З того 12 належать до Клюбу. А решта — кацапи, червоні і білі, чи чорні. Коли пустяться до них колядники, зараз їх стримують: „Чекай, каже, в мене на святах анґліки". Колядники були старші і молодші. Заколядували $55.16, що разом з попередньою збіркою дало $87.26. Клюб доложив зо своєї каси і повну суму сто долярів вислано через Обєднання на Карпатську Україну.

Жертвували на коляду: С. Спіс $5; по $2: І. Гук, О. Ярема, Д. Мидзяк, Г. Дідух, С. Пущик, Г. Сопко, Т. Любезний, Н. Шевчук, Маланка Ковальчук, М. Гарас; по $1: Д. Ярема, І. Марчук, Н. Яковчик, І. Гвоздь, д-р Канчір, І. Бандур, адв. І. Ґонас, М. Бандур, О. Миґас, Анна Яковчик, К. Смаль, Н. Боруцький, А. Мидзяк, Д. Ґой, А. Мізин, І. Шумський, І. Сальвах, І. Гайович, В. Стронський, Ю. Лабусевич, С. Стефанків, В. Гайович, П. Підлісний, К. Січевський, Н. Блюс, Ю. Машталь, Тетяна Стриковська, Рексі Ко., С. Шубельський; по 50 ц.: Ю. Сітарська, М. Білинський; решта дрібними.

Колядник.

С. М.

ДО РІДНОЇ ХАТИ

Холодно в повітрі, холодно у хаті,
І вітер так свище, вие у вікно;
Ввижається в снігу хата при загаті,
Що я її кинув давно, ох, давно.

Вже двацять сім літ я в чужині за [морем,
А все ти, хатино, така, як й тоді,
Таку тебе бачу я відси з просторів,
Ти все в моїх мріях стоїш при мені.

Стоїш ти весною, як зацвітуть цвіти,
І літом, як прийде тут сонічка жар;
Стоїш ти у осінь і в зиму, як вітер
Несе все зо сходу снігових тут хмар.

Мені все здається, що ось, ось приїду,
Зо сходу повернусь, бо туга жене,
І попід загату хатиноньки піду,
Де стріха старенька звитає мене.

Холодно в повітрі, холодно у хаті,
Холонуть надії на цей поворот.
Минулись там рідні, сплило літ багато,
Зима стулить очі в чужині от-от...

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПРЕСТОЛЬНА СТІНА В УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В ПАСЕЙКУ, Н. ДЖ.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (25)

Та хоч Тарзан, замісць на хребет львові, скочив на землю, то проте він не занехав боротьби. Лев був дуже скорий, але й Тарзан не належав до повільних. Нераз він був скоріший від найскорішого звіра. І тепер Тарзан кинувся за львом. Розпочались перегони, які не могли довго тревати. Бо кільканацять кроків перед ним була Маґра, мета, до якої лев пустився.

Кілька бистрих скоків зрівняли Тарзана з львом. А черговий розмаховий скік посадив Тарзана на хребті льва. Встромивши свій зір в Маґру лев не бачив, що діється позаду нього. Тай не лишив йому Тарзан багато часу до надуми. Заки лев зрозумів, хто йому всів на хребет, в його серце застряг ніж Тарзана, а лев впав трупом.

Дівчина дивилась на це із запертим віддихом. Як Тарзан змагався із львом вона навіть на хвилю забула про страх, а почала подивляти відвагу, і зручність Тарзана. А притім мило їй було мати те переконання, що Тарзан задля неї наражається сам на смерть. „Я щаслива, що ви уважали мене гідною, щоб за мене наражатись", промовила вона.

Але Тарзан не відповів ласкавим словом, тільки ділово заговорив: „Я відведу вас до табору, де ви будете почуватись безпечно". Хвилю вони йшли мовчки, по чім Маґра знов заговорила: „Я почуваюсь такою безпечною тут, біля вас". „В нетрах ніхто не може почуватись безпечним", знов заговоорив поважно Тарзан. „Кожний мусить бути готовий до боротьби".